

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Lvdovici Venegas ... Mariale beatissimae virginis variis
conceptibvs moralibvs illvstratvm**

Venegas, Luis

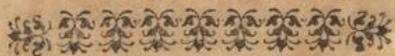
Fribvrgi Brisgoiae, 1624

Sermo secundus

[urn:nbn:de:bsz:31-160454](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-160454)

que reges & imperatores potentissimi solâ bonorum copiâ & affluentia beati fuerunt. De quodam extremo & ditissimo imperatore refertur, nempe ex his tantû quæ somniavit, illius pacem fuisse turbatam. De alio rege Ierusalem dicitur, ex solo pedum dolore omnem iucunditatē & lætitiā amisisse. Rex David potentissimus nullo vestium aut pellium pretiosissimo vestitu calefieri potuit; Ideo prædicta bona coram Deo pro nihilo habentur, neque alicuius momenti sunt, sola gratia, quâ homo fit particeps divinæ naturæ, cælum & terram & omnes creaturas antecellit, quam tamen homo per peccatum mortale perdit & conculcat. Virgo ergo sanctissima gratia plena & referta erat: intellectus illius sanctissimis considerationibus, & voluntas ardentissimis desideriis æstuabat, oculi illius mundiores turturis, auditus divinis verbis impletus, manus illius distillabant myrrhâ, pulcherrima in calceamentis, cor illius templum Spiritus Sancti. Si filii sanctissimæ virginis sumus, in hoc illam imitari tenemur: in prompta ad Deum voluntate, ut ei in omnibus pareat & obediat: in pedibus, ut nostri ad illius normam dirigantur in viam pacis. *Aue gratia plena Dominus tecum Luc. 1.* Veteres depinxerunt Dianam, & tanquam Deam & virginem pulcherrimam effinxerunt, quæ ita fortunata & felix erat, ut super præta virentia

sedens, ros è cælo elapsus, in proprio gremio in purissimum aurum conuertebatur. O virgo sacratissima, cui, sicut tibi, Divæ titulus congruentis convenire poterit? quæ cum inter lilia convallium resideres, matutini rosis infinita fermè grana ad tuum gremium è cælo elapsa sunt, fortunatior & felicior Dianâ, quia consensu præstito, in maiorem generis humani fortunam & felicitatem, grana rosis in purissimum diunitatis aurum commutabis, quo in hac vita per Gratiâ, & in alia per gloriam abundemus, quam mihi & vobis præstare dignetur Iesus Christus, Amen.

Sermo Secundus

PRO SALVTATIONE
Angelica.

MNES Christi fideles hodierna luce, cum tota Trinitas Sanctissima æternum suû consiliû, de pace inter peccatores & Deum per Incarnationem firmâda, executioni mandavit, certo quodam iure gratiam & amicitiam Divinam nobis vendicamus & exposcimus, quia ex parte nostra Beatissimam Mariam habemus, apud quam thesaurus gratiæ depositus est, quæ ita hoc pretiosissi-

tiōssimo thesauro ditata est, vt Angelus eam gratia plenam, & apud Deum gratiam inuenisse, testatus sit: ac si diceret. Gratiam, quā plenissimē referata & illustrissimē decorata es, non ex propria substantia & diuitijs comparāsti; quia nulla merita æquale gratiæ pretium efficere possunt; neque etiam ex propria profapia derivata est, quia ex illa, non nisi culpa derivari potuit: Tanta tamē fuit tua fortuna & felicitas, vt gratiam apud Deum inuenires, quā Adam & Eva non solum pro se, sed etiam pro alijs perdidērunt; Tu vero pro illis & pro alijs retinuisti & inuēisti, ac consequenter, illis, in quibus antea erat, reddere debes. Diuina ergo & sanctissimi. Maria, quæ tot gratiæ diuitijs locupletata es, nobiscum generoso animo et liberaliter distribue. Et quia existimo, nulla verba efficaciora esse ad impetrandum quod Postulamus, illis, quibus Angelus eam salutavit, & initium nostræ salutis dedit, ex ore Angeli eadem verba usurpemus, dicentes Ave Maria.

Missus est Angelus Gabriel, Lucæ 1.

CVM Christus Redemptor noster loqueretur phariseis de Patriarchâ Abraham, inter alia hæc effatus est. *Abraham pater vester exultauit, vt videret diem meum, vidit & gavisus est.*

Ioan. 8. In quo loco tria sunt difficultia, quæ petunt explicationem. Primum est: quænam fuerit dies ista Christi nostri saluatoris, quam videre summo opere desideravit Patriarcha Abraham. Secundum, quando tam felicem diem aspexerit. Tertium, qualiter huius diei intuitu exultauerit. Quantū ad primū, conveniunt Sanctus Chrysos. & alii Doctores sancti in explicatione huius loci, diē istam illam fuisse, quā Christus mortuus fuit; Sed ad nostrum propositum magis spectat explicatio, quam affert S. Aug. asserens diem Christi fuisse diem suæ incarnationis, quando Verbum nostram carnem & humanitatem assumpsit, ex hac omnes alia suū exordium & principium sumserunt. Prima die, quā vniuersum fuit conditum, simul creauit Deus lucem & tenebras. *Et factus est mane & vespere dies vnus. Gen. 1.* Ac si diceret S. S. ex nocte & ex die simul facta est prima dies naturalis. Ita similiter prima Christi dies, quæ verè illius dies appellari potest, tunc formata est, quando Cœlestis ac diuina lux Verbi Divini cū tenebris nostræ humanitatis, ac simul aurora virginei vteri coniuncta fuit. Tandem dies Christi, quæ propriè dies eius nuncupari potest, dies est suæ generationis & conceptionis temporaneæ; Nā loquendo de æternâ Christi generatione, ea ineffabilis generatio, diem non habuit, sicut nec principium, nec finem.

finem. Quando ergo Abraham diem predictam aspexit, & illi in figura & spiritu representata fuit? Sanctus Theodoretus affirmat, id planè accidisse, cum illi præcepit Dominus vt egrederetur de terrâ suâ, de domo ac propria cognatione, vt in Egyptû & ad Cananæos migraret; Tunc diem redemptoris agnouit, tunc enim Verbum Diuinum in mundo peregrinans, ac alienâ peregrini veste indutû inter Egyptios & Cananæos conspexit. Sanctus Gregorius censet, tunc diem istum in figura Abrahæ fuisse representatum, cum tres Angelos suâ domum ingresses vidit, ex quibus vnum hospitio excepit & adorauit, tunc Christi diem agnouit, licet enim videret tres diuinas personas domum & familiam suam ingredienti, vt ex illa Incarnationis mysterium operarentur, vnâ tamen illarum in hospitio mansuram, & nostrâ carne induendam, diuino Spiritu consequutus est. Existimat etiam idem sanctus Abrahamum illum diem felicissimum vidisse, quando per Angelos certò cognouit, ex suâ vxore Sara, licet iam senio confecta, filium habiturum, tunc enim illam fortunatissimam diem aspexit, cum Virgo quædam non ex virili semine, sed afflatu Spiritus diuini paritura erat filium, in quo omnes gentes benedicendæ essent. Alij dicunt, tunc diem Christi cognouisse, cum Isaac ablaçtatus & à maternis vberibus

separatus fuit, vt duriorib⁹ cibis vteretur, tunc eximiâ iucunditate perfusus Sanctus Patriarcha, omnes ad cõuiuũ inuitauit illa die cognouit, qualiter æternus Isaac, vnicus patris æterni filius, vberibus paternis relictis, in hæc terrarû sola descensus esset, vt terrestri & crasso peccatorum cibo vesceretur. Sed inter has omnes explicationes illa mihi magis placet, quam alij sanctorum Patrum adhibent. Aiuunt enim sanctum Patriarcham aliquo modo dubitasse, an forsitan, Deus impleturus esset ea omnia, quæ sibi promiserat, & præcipuè se futurum esse patrè multarum gentium, vt ergo illum de his omnibus certiorum faceret, præcepit illi vt vitulum, arietem & oues aliquas mactaret, & in duas portiones diuideret, ac inter se coniungeret, quod cum fecisset Abraham, ignis globum rotundâ formâ confectum, & coopertû animaduertit, qui inter duos carnis cumulos præteriens, nec laesit, nec combussit. Hic representatus fuit sancto Patriarchæ ignis ille diuinus, qui semper in diuino pectore ardet, nec vnquam extinguitur, cum in medio carnis nostræ mortalitatis, à virgineo vtero circumdatus, sine vlla carnis læsione aut fatore aliquo, potius nostram carnem puriorem & splendidiorem reddidit, imo illam emortuam iuueniens, suo calore fouens diuinam planè vitam contulit, quæ, cum in spiritu vidisset Abraham, de præ-

de promissionibus diuinis omninò certus fuit. *Vidit & gauisus est.* Et meritò exultauit. cum iam spei & desideriorum impletum finem, & sui amoris præmium animadvertisset. Hanc ergò iucundissimam diem, si sanctus Patriarcha olim à longè conspexit, hodie iuxta & in propriâ familia, virginem ex suâ propriâ profapiâ, & ex Dauidis domo regiâ descendentem intuetur: Et si Abraham prænuntium huius diei Angelum in formâ pauperis peregrini suscepit; hodie beatissima virgo in gloriosâ & splendidissimâ formâ Angelum cernit, Abraham Angelum adorauit, Angelus verò mysterij Incarnationis paranymphus Beatiss. virginem adorat, ac tanquam propriam dominam & principis fam veneratur. Quando Sâsonis parentes audiêrunt ab Angelo filium talem habituros, qui suum populû à tyrannide phylistinorum liberaret, in huius beneficii gratitudinè, ipsum proni super terram adorârunt, & illi sacrificium offerre vouerunt. E contra in præsentiarû accidit, nam Archangelus Gabriel ipsam, cui inaudita nova prænuntiat, ita reueretur & adorât, vt præclarissimum titulû nunquâ alteri, neq; reginæ nec imperatrici collatû, Beatiss. virgini in signû maximæ reuerentiæ impertiuert sit. *Ave gratia plena.* Ac si diceret. gaude gratia plena, Quia Deus suæ sapientiæ librû euoluês, nullâ suæ sapientiæ imaginè illustriorem, nec pulchriore creatu-

ram inuenit. *Ave gratia plena.* Supermus artifex varia ac selectissima vasa gratia plena in quacunque mûdi atate confecit, sed omnia semper nescio quam vacuitatem, tenuerunt, tu sanctiss. Maria plenitudine gratiæ tuæ implesti ac declarâsti, diadema ex proprio sanguine & carne elaboratum vero Salomoni præstitisti. Infortunatum planè ante tuum aduentum jacebat vniuersum, tu pro ipso fortunam omnè attulisti, ideo te gratiâ plenam appello. *Ave gratia plena.* Olim pro libertate populi Iudaici Moyses & Aaron & Maria soror eius laborârunt, sed pro humani generis reparatione Deus & homo & Maria sanctissima patrociniû egerunt, Ideo te tali titulo saluto. *Ave gratia plena. Ecce concipies.* His verbis Archangelus Gabriel consensum Beatiss. Virginis postulat, vt ipsa volente, in suo vtero tota sanctiss. Triades ineffabile mysterium Incarnationis operetur. Res sanè admiratione dignissima, quodd Diuini verbi conceptio, cuius celsitudo & eminentia intellectum supremi spiritus superat, à consensu vnius pauperulæ virginis dependeat. Videtur mihi quodd si Zorobabel, Regis Ciri aulicus, hoc animaduertisset, maiori affectu suam sententiam & iudiciû protulisset, quo cæteros prudentiâ & iudicio ac præmio anteveniret. Quadam enim die, cum Imperator parum quiesceret, tres illius famuli inter se
iuxta

iuxta eius cameram concertarunt ac præmia statuerunt, quæ nam esset res fortior in mundo, inter se disceptantes. Primus asseruit, vinum esse fortissimum, cum iudicium hominis & regum euertat. Secundus Regem esse fortiorem affirmavit, cum omnia sub illius potestate constituantur, vita, honor, & res familiaris, & omnia quæ sub cælo sunt. Tertius vero mulierem rege esse fortiorem, veritatem tamen omnia prædicta superare statuit. Et quod femina, Regem in fortitudine excedat, apertè probavit, cum ipsa regem generet, indulsio vestiat, exhilaret, & conuersatione sua ita recreet, vt omnium, etiam proprii parentis obliuiscatur, in gremio illius decumbat, manibus faciem demulcat, ac coronam capitis deponat, si ipsa rideat, aut contristetur, ipse etiam rex mestitiam aut hilaritatem ostendat. Quæ cum proponeret Zorobabel hærebant omnes, & præ admiratione se inuicem intuentes stupebant. Sed si hodie in pauperula Mariæ sanctiss. domo morarentur, & patriæ cælestis aulicum auscultarent, qui ex parte Dei instantè virginis consensum postulat, vt in suo utero totius vniuersi Regem & Dominum concipiat, ac ex propria & purissima carne indulsium mundissimum conficiat, quin & propria Regis corona, vt pote titulo Matris Dei exornari, præ admirationis magnitudine magis hereret, præcipuè cum cernerent ipsam verita-

tem, ex nutu tamen & consensu virginis pendentem, vincere. *Quomodo fiet istud?* Solum detenta fuit Beatiss. virgo, ne statim consensum præberet, quia impossibile esse virginitatem cum maternitate existimabat. Sed quæ alia inter feminas reperiretur, quæ non statim maternitatem Dei acceptaret, etiam non spectata virginitate? Beatiss. tamen & sanctissima virgo tanti suam virginitatem æstimavit, vt non statim in infinitam Matris Dei dignitatem consenserit. Non quidem spreuit & reiecit, sanctissima tamen & honestissima suspitione timida detenta fuit, ne forsitan propter maternitatem inestimabilem virginitatis & integritatis thesaurum amitteret, quare Matris Dei dignitatem non denegavit, petiit tamen qualiter cum virginitate coherere posset. Meritò de Virginitate celebratur Ioseph, cum proprium pallium manibus suæ dominæ apprehensum, eisdem inhaerentem reliquerit, vt integritatem & virginitatem tueretur. Multum etiam præstitit Susanna, cum famam & vitam spernens suam virginitatem viriliter amplexa est: sed hæc omnia integritas & virginitas Beatiss. Mariæ longo intervallo superat, ita enim puritatis dotem æstimavit, vt etiam suprema Matris Dei dignitate spontè oblata, consensum & voluntatem cohibeat, mente interim & cogitatione secum deliberans, an id cum virginitatis iactura ac-

ra ac-

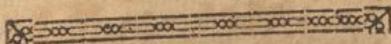
necessariū foret virgineum tui vteri
cælū disrumpi, id oñs spiritus Ange-
lici, Patriarchę & prophete, enixè po-
stularēt, ne tāto bono careret vniuer-
sum, sine tanto tamen detrimento cõ-
sensū præbere poteris; Quia cælestia
corpora nõ adeo incorruptibilia per-
sistūt ex divina penetratione per eos,
atq; virginalis vterus ex Diuini verbi
penetratione, vt ex tuo vtero nostram
humanitatē induat. Salomon sapien-
tissimus inter alia, quę ipsum latebāt,
vnū erat *via aquila in celo*, quæ nec sig-
nari nec animaduerti potest. Vbi sic in-
quit Rupert. Cælestis illa, ac regia Ver-
bi Diuini aquila sic vterū virginis pe-
netrauit ac pertransiuit, vt null⁹, etiā-
si Salomonē in sapientia superet, sig-
num aliquod aut vestigiū animadver-
tere possit, quo maternitatem distin-
guat cum nota virginittatis, ita enim
mater est, ac si virgo non existeret, &
ita virginitate micat & splendet, ac si
mater nõ esset. *In splendoribus sanctorū
ex vtero ante luciferū genui te. Psal. 109.*
Alii vertūt. *In splendoribus sanctitatis*
quia nulla beatorū anima ita Deo plea-
na exitit aliquando, atq; virgineus v-
terus in instanti cõceptionis verbi, a-
liā tenebras & obscuritatem in vtero
patiūtur, cum cõcipiunt, sed virgine-
us vterus Marię in splendorib. sanctita-
tis. *Spiritus sanctus superuenit in te. & vir-
tus altissimi obumbrabit tibi. Lu. 1.* Volēs
Angelus virgini satisfacere circa ex-
ortū dubiū de maternitate sine iactura
virginitatis, Spiritus Diuini infini-

tam potētiam pro causa reddidit. Pos-
sumus tamen, licet balbutiendo illius
interrogationi satisfacere, Forsitan sic
fiet Beatiss. & purissima Maria, eo mo-
do quo Deus initio mundi primum ho-
minem efformauit, in primis illum om-
nibus suis membris distinxit, dein-
de emortua membra, afflatu diuino ac
vitali viuificauit, & *inspirauit in faciem
eius spiraculū vite. Gen. 2. cap.* Hoc affla-
tu mirabili animam, vitam & sensus,
ac eximiam pulchritudinem homini
concessit, & liberaliter communicauit;
sic ergo ex te sola, & ex tuo purissimo
sanguine humana natura integra, ex-
corpore & anima à Deo optimo & ma-
ximo mirā quadem arte extruetur,
quā quidem extructa & elaborata, vni-
uersa Trinitas suæ omnipotentia bra-
chium extendens, non animam, sicut in
prima hominis molitione, sed secun-
dam ex personis Diuinis, tota cælesti
curia admirante, nostræ naturæ per ve-
ram & realem vnionem comunica-
uit, vt sicut ex anima & corpore vna
persona resultat, ita ex verbo & huma-
nitate vna Christi persona coalescat.
Quemadmodum etiam ex vnione a-
nimæ ad corpus, nec anima torpet aut
sordescit, nec corpus in animam con-
uertitur, sed impermixtum ordinem
obseruat: ita Verbum Diuinum nec
vilescit ex humilitate nostræ humani-
tatis, neque ipsa in diuinitatem con-
uertitur; sic Trinitas Deifica materni-
tatem simul cum virginitate copula-
uit. Vel forsitan sic fiet, eo modo, quo
Moabi-

Moabitibus ac Machabæis accidit, cum enim à suis hostibus oppressi essent, ignem sanctuarii, qui semper in templo ardebat, usurpârunt, atq; in profundû & latentem puteû sub aquis absconderunt, vbi coloré aquæ crystallinæ & pellucidæ induit, ita tamen propriam ignis naturam sub crystallinis secreti putei aquis retinuit, vt effusa super sacrificiis aqua, ac si solus ignis foret, omnia deua stabat & cõburebat; sic ergo vniuersum hominum genus, nostrorû hostium incurisibus ita periclitatur, vt ad illius reparatione necessarium prorsus sit, vt ignis sanctuarii, verbum, inquam, Diuinum æterni patris filius se ipsum intra tui vteri penetralia, & secreta abscondat, & sic aqua congelata ac crystallinæ formam assumat, humanitatẽ, inquam, purissimam ac pulcherrimam, ita vt, licet Verbum Diuinum aquæ formã & hominis naturam sibi vniat, ignis tamẽ naturam non mutabit, sicut & aqua suam naturam conseruauit, humana & diuina natura in eadem verbi persona, sine confusione aut permixtione cõsistentib?. Vel sic fiet. Tempore Elisei tanta fontibus amaritudo inerat, vt vix præ amaritudine aque fontiu degustari possent, ideo illius provincie homines ad sanctum virum accurretes, dulces aquas postularunt, Eliseus vas aliquod novum deportari iussit, in quo nullus unquam liquor contetus fuisset, atq; intra parvû aque & salis pugillû introrromitti iussit, deinde vas illud super aquas effudit, quo

facto aquas falsas in dulcissimas & sapidissimas convertit. O regina & misericordie mater beatiss. Maria, vniuerso hominum generi compatiaris, neque enim in hoc nostro seculo dulces aquæ reperiuntur, omnia amaritudine plena sunt, peccatis & sceleribus abundant, tu vas illud novum & mundissimum existis, vbi nullus culpæ liquor aliquando latuit, in te sal & aqua conuenient, terra nostræ humanitatis ex tuis purissimis visceribus formata, sal etiam & dulcedo ac cælestis gratia, verbum, inquam, Diuinum, nexu mirabili connectentur, ex quorum ineffabili vnione iam nõ aquæ amaræ erunt, sed dulcissimæ ac sapidissimæ præterfluent, iam labores ac molestie melle dulcioreserunt, & inimicitie in strictissimum amoris vinculum cõmutabuntur. *Ecce ancilla Domini. Luc. 1.* Perspecto iam & cognito modo, quo sine suæ integritatis detrimento virginitas & maternitas cõuenient, in hæc verba prorupit. *Veniat dilectus meus in hortum suum, vt comedat fructum pomorû suorum. Cant. 5. cap.* ac si diceret. Si sine virginitatis & integritatis detrimento ex meis visceribus Verbû Diuinum humanitatem assumet. *Veniat dilectus meus in hortum suum,* Ipsi enim & corpus & animam ab infantia dicaui, *fiat mihi secundum verbum tuum,* ex meo virginali vtero humanitatem efformet, Ignis ille diuinus congelatæ & crystallinæ aquæ formam accipiat, **D E U S & homo per incarnationem**

resultet, ne vniuersum hominum genus hoc vniuersali remedio careat, vt sic omnes mortales in presenti seculo gratia digni reperiantur, & postea gloria in futuro, quam mihi & vobis prestare dignetur Iesus Christus Amen.

Sermo tertius.

PRO SALVTATIONE
Angelica.

ANCTVS Evangelista quatuor præclarissimas & insignes personas in presenti Euangelio introducit, quibus neque in Cælo, neque in terra sublimiores reperiuntur, duæ ad Cælestia palatia spectant, & ex illis originem ducunt, aliæ ad hæc terrarum sola pertinent, & ex mortalium profapia descendunt, nempe Beatiss. Maria, & sanctiss. Ioseph: ex prioribus inferior, nomine superioris loquitur, Archangelus enim Gabriel Spiritus diuini personam gerens suam legationem circa mysterium incarnationis proponit. Ex posterioribus Maria sanctissima, quæ superior est inter omnes creaturas, legationem recipit, & respectu maternitatis diuinæ consensum præbet, vt altissimū mysterium incarnationis executioni maderetur.

De tanto mysterio hodierna luce sum verba facturus, haut, aut vix poterō, nisi adsit mihi gratia spiritus diuini, eam postulemus interuentu Virginis Mariæ, Dicentes Ave Maria &c.

Missus est Angelus Gabriel. Luca 1.

PLATO, quem antiquitas diuinum appellavit, in quodam Dialogo, quem ipse conuiuium amoris nominat, amorem, magnum Deum ac dominum vocat, quia non solum de hominibus, sed de omnipotenti etiam Deo triumphat. Inprimis amor nostrum primum parentem deuicit ac superauit, cum enim peccauit, non ex ignoratia culpæ (vt inquit S. Aug.) cecidit, sed ne contristaret delicias suas; ex amore vxoris, ne ipsam contristaret, peccatum inobediencie commisit. Quis de Dauide triumphauit, ac illum compulit vt adulteriū committeret? Quis Salomonem decipit, ac in idolatram comutauit? Quis Samsonem Philistæis tradidit, & beluis similem effecit? Quis nisi amor Reginæ, fortissimum Herculemita effeminatum reddidit, vt loco lorice & galeæ scæmineis vestibus ac moribus vteretur? Omnia ista mala ex amore tanquam ex primo fonte originem duxere. Amor etiam ad magna pericula sustinenda, & egregia

falsi-